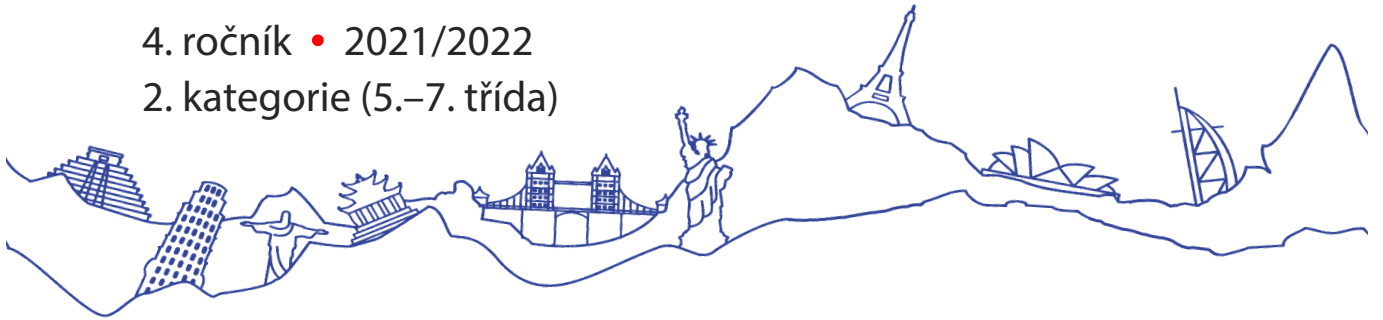

Olympiáda v českém jazyce

4. ročník • 2021/2022

2. kategorie (5.–7. třída)

Tabulka hodnocení:

Část	Max. počet bodů	Hodnotitel 1	Hodnotitel 2	Konečný výsledek
1	20			
2	20			
3	20			
Celkem	60			

Pokyny pro zadavatele a soutěžící

Žáci budou řešit úkoly rozdělené do tří částí:

1. Porozumění textu

V této části budou žáci pracovat s výchozím textem a vyhledávat odpovědi na zadané otázky.

2. Hrajeme si s češtinou

V této části budou žáci řešit úkoly, které prokáží jejich cit pro český jazyk.

3. Slohové cvičení

Slohový úkol ověří schopnost žáků vytvořit na základě instrukcí souvislý psaný text.

Časová náročnost soutěže je následující:

Část 1 a 2	celkem 60 minut
Část 3	60 minut

Vypracování může být rozděleno do dvou dnů v závislosti na dispozicích školy a žáků. Instrukce u jednotlivých úkolů jsou žákům vysvětleny adekvátním a srozumitelným způsobem. Pochopení zadání úkolu taktéž odráží jazykovou úroveň žáka v kompetenci porozumění. Žáci vypracují zadání sami, zásah vyučujícího či jakékoliv další osoby není povolen. Případná shoda ve vypracování žáků stejné školy bude prozkoumána, a pokud komise usoudí, že žákům byla při řešení poskytnuta pomoc další osobou, nebude konkrétní úkol bodován. Vyskytne-li se v pracích žáků jedné školy několik sporných odpovědí, mohou být tyto práce ze soutěže vyloučeny.

Vypracované soutěžní práce následně naskenujte a zašlete na adresu olympiada@csbh.cz tak, aby práce každého soutěžícího byla obsažena v jednom e-mailu. Odeslaný e-mail s vypracovanou a oskenovanou soutěžní prací v předmětu zprávy označte kódem soutěžícího. Soutěžní práce zašlete ve formátu jpg nebo pdf spojené vždy do jediného dokumentu. Nekompletní soutěžní práce a práce odeslané v jiném než požadovaném formátu budou ze soutěže vyřazeny.

Část 1 – Porozumění textu

Přečti si následující ukázky a odpověz na otázky, které se k nim vztahují.

Ukázka 1

Měl jsem přání: napsat jednu o Zátopkovi. Nyní ta chvíle nastala, ale mám strach, jaký má běžec, než vyrazí na trať. O Zátopkovi už bylo mnoho napsáno. Jeho rekordy už všechny padly, je tedy i Zátopek minulost? Začal jsem o něm psát před časem na Velké Fatře. Emil a jeho žena Dana oslavovali dvanácté výročí svatby. Pili jsme moravské víno, Emil dostal náladu a poprvé a naposledy jsem ho slyšel, jak se chlubí. Vyprávěl o běhu, o němž jsem zatím nikde nečetl. Soupeřem mu byl pes. V době svých velikých výkonů trénoval na Českomoravské vysočině a jednou vzal s sebou vlčáka. Pes vrtěl ocasem: kdypak se mu stane, aby s ním šel někdo běhat? Vyrazili. Vlčák radostně štěkal a otáčel se po tom človíčkovi, pobízel ho ke spěchu, věděl dobře jako všichni psi o své běžecké převaze nad lidským tvorem. Ale netušil, že běží se Zátopkem. V desátém kilometru se jejich krok vyrovnal. Pak si vlčák už sedal, vyplazoval jazyk a nakonec ho Emil honil kolem rozlehlého rybníka před sebou. Večer se divila paní domu: „Copak je s tím psem? Nechce žrát ani pít.“ Druhý den vyběhl Emil Zátopek znovu. Jak ho vlčák zavětril, zakňučel a zalezl hluboko do boudy.

(Ota Pavel, *Jak to tenkrát běžel Zátopek*. Upraveno.)

1. Rozhodni o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z Ukázky 1 (☑ ANO), nebo ne (☑ NE).

	ANO	NE
Celý text vypráví slavný běžec.		
Emil Zátopek vytvořil několik rekordů.		
Emil je ženatý a má děti.		
Emil je spíše skromný člověk.		
Emil je cvičitel psů.		
Emilovi utekl vlčák.		
Pes byl nemocný.		

2. K tučně vyznačeným výrazům z textu vyber odpovídající synonyma tak, aby byl zachován význam věty. Správnou odpověď označ křížkem. ☑

(Synonyma = slova stejného nebo podobného významu.)

- poprvé a naposledy**   jedenkrát   dvakrát   několikrát   náhodou
- zavětril**   zafoukal   zvětral   ucítil   zavoněl
- pobízel**   nabízel   poháněl   nadával   pobíhal

3. Najdi v textu dvě synonyma ke slovu „člověk“.

1. .... 2. ....

Ukázka 2

1. *Heleďte, vy mi můžete při závodu pomoci. Co kdybyste byli moje stopky?*

2. *Každé kolo 71 vteřin, to by stačilo na nový olympijský rekord, 29:58...
To bude bohatě stačit!
V tomhle vedru světový rekord stejně nikdo neurve!*

3. *Máte bílé tílko a červené trenky?
Když poběžím rychleji než 71 vteřin, tak mávejte bílým trikem.
A když to půjdu pomaleji, tak mávejte těma trenkami.*

4. Londýn, 30. 7. 1948, 10 000 m

5. *23*

6. *Času dost...
Nač se hnát?*

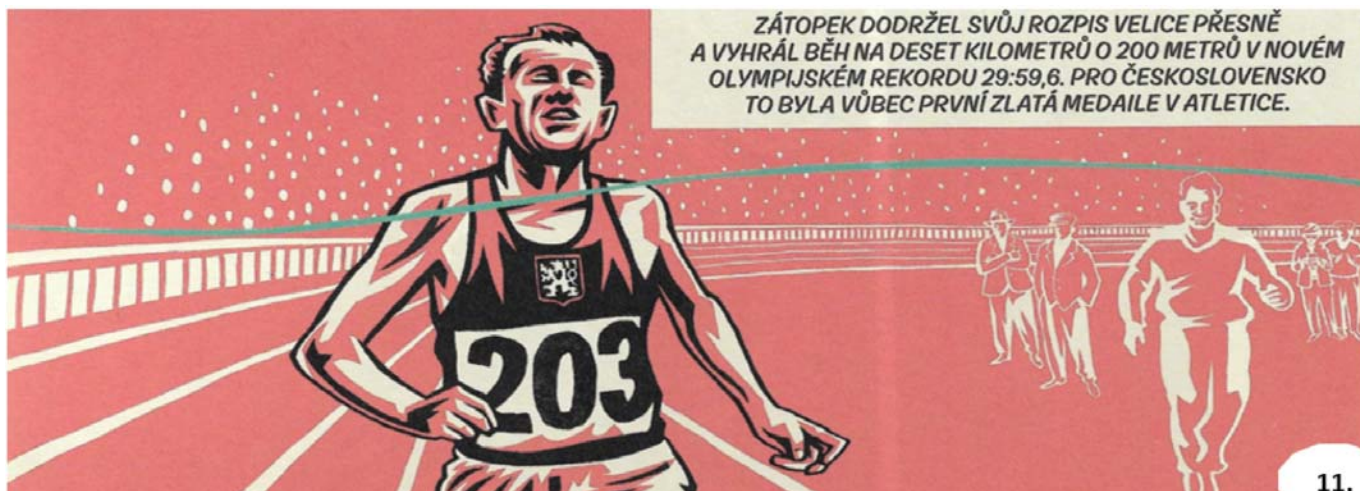
7. *18*

8. *Nespletli se s tím tílkem?
Vždyť Heino už mě předběhl o 70 metrů!*

9. *16*

10. *10*

Jak to zjistím? Asi podle toho, když teď zpomalím.

(Z knihy Zátopek... když nemůžeš, tak přidej. Autor: J. Novák. Ilustrace: J. Švejdík. Upraveno.)

1. Odpověz na otázky, které se vztahují k Ukázce 2.

a) V komiksu chybí tento obrázek. Prohlédni si ho a rozhodni, na jaké místo patří.

Tento obrázek patří mezi obrázky číslo ..... a .....

b) Závod se běžel...

- před více než sto lety   v minulém století
 v tomto století

c) Závod se běžel...   v červnu   v červenci   v srpnu

d) Věta „Co kdybyste byli moje stopky?“ (obrázek 1) znamená:

- Budete mě stopovat.   Budete mi hlídat čas.   Zastavíte mě.

2. Rozhodni o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z Ukázky 2 (☒ ANO), nebo ne (☒ NE).

	ANO	NE
Závodníci uběhli více než 23 kol.		
Závodníci běželi za horkého počasí.		
Zátopek dodržoval během závodu taktiku, kterou vymyslel jeho trenér.		
Zátopek byl po celý závod nejrychlejší ze všech.		
Zátopek vytvořil olympijský rekord v běhu na 200 m.		
Celý text je napsaný spisovnou češtinou.		

Část 2 – Hrajeme si s češtinou

1. Najdi ve větách názvy sportů a sportovního náčiní. Nalezená slova vyznač v textu a poté zapiš.

Příklad: *Diváci mohli dnes na velkolepé přehlídce pozorovat let i karambol nadějného pilota.* → ATLETIKA

„Aničko, panáček ze dřeva by se ti nelíbil?“ _____

„Proč jste nechali malého kejvat úplně na všechno?“ zlobil se Petříkův starší bratr. _____

Maminka nachystala na oslavu ubrus lemovaný bílou krajkou. _____

Kamarádky dobře věděly, že má dnes Jana narozeniny. _____

Kuba loni vyhrál matematickou olympiádu, ale letos se bohužel neúčastní. _____

2. Vyber vhodné slovo z nabídky a zakroužkuj ho.

V neděli byl *parný* – *parní* den, a tak jsme se šli vykoupat.

Maminka doma pěstuje krásné *pokojně* – *pokojobé* rostliny.

Pavel při běhu nedával pozor a uhodil se o *rohový* – *rohatý* stůl.

K obědu jsem si dala *chuťový* – *chutný* salát.

V zimě ráda nosím tento *vlnitý* – *vlněný* svetr.

Na sport používám tyto *běhací* – *běžecké* boty.

3. V následujícím textu se opakuje sloveso „být“. Přepracuj text tak, aby ses tvarům tohoto slovesa vyhnul/a. Jednotlivé věty můžeš zcela přetvořit (podle potřeby můžeš sloveso „být“ nahradit jiným slovesem, upravit slovosled, přidat či ubrat slova). Význam musí zůstat stejný.

Příklad: *Tady je náš dům.* → *Tady stojí náš dům.*

Radek je dobrý student. → *Radek se dobře učí.*

Mým nejlepším kamarádem je Radek. Mám ho rád, protože je přátelský a veselý. Vždycky je ochotný mi pomoci, když mám nějaký problém. Radek je vysoký 160 cm. Je svalnatý, pravidelně totiž sportuje. Je dobrý ve skoku do dálky a v běhu. Jeho tatínek je spisovatel. Je dobrý vypravěč. Vždycky je s ním velká legrace.

---

4. Přečti si věty 1–5, ve kterých se vyskytuje přídavné jméno „ostrý“, a odpověz na otázky a) až d).

1. Polévka mi nechutnala, byla moc *ostrá*.
2. Jeď pomaleji, čeká nás teď *ostrá* zatáčka.
3. Nesviť mi do očí, to *ostré* světlo mě oslepuje.
4. Běžec nasadil *ostré* tempo, nestačili jsme mu.
5. Pozor, ty nůžky jsou *ostré*, ať si neublížíš!

a) Má přídavné jméno „ostrý“ ve všech větách stejný význam?

- ano   ne

b) Nahrad' slovo „ostré“ ve větě 3 vhodným synonymem z nabídky.

- zřetelné   drsné   pronikavé

c) Vyber antonymum (slovo opačného významu) k přídavnému jménu „ostrý“ ve větě 5.

- pomalý   tupý   rozostřený

**d) Dopln' do textu vhodná slova z nabídky.
Pozor, dvě slova jsou navíc.**

ostře – ostrý – naostřit – zaostřit – přiostrůvat se – naostro – rozostřit

Naše obličejje jsou úplně rozmazané, musíš ten foťák lépe .....

Dnes sis to jen vyzkoušel, ale zítra už to vyfotíme .....

Na horách se nedalo lyžovat, byla sněhová vánice a vítr ..... foukal.

Kuchyňský nůž už skoro neřeže, musíme ho .....

Předvolební boj ....., kandidáti slibují i nemožné.

Část 3 – Slohové cvičení

Přečti si informace v rámečku a zamysli se nad důležitostí sportu v životě člověka.

Olympijské hry vznikly už v antickém Řecku. Kromě sportovců tenkrát na olympiádě soutěžili i filozofové, řečníci, básníci a další umělci. Atleti nebyli posuzováni jen podle své síly a rychlosti, důležitou roli hrála i poctivost hry, krása těla i ducha a férovost. Na rozdíl od dnešních sportovních utkání nebyla výhrou peněžitá odměna, ale olivový věnec.

(Podle Pavly Koucké, časopis Psychologie dnes, 2006. Upraveno.)

Napiš zamyšlení o rozsahu 20–25 řádků, ve kterém se vyjádříš k následujícím bodům (v libovolném pořadí):

- Souhlasíš s heslem „Ve zdravém těle zdravý duch“? Svůj názor vysvětli, popř. uveď příklad.
- Jaký je tvůj vztah ke sportu?
- Jsi fanoušek nějakého sportu? Myslíš, že jsou fanoušci pro sportovce důležití?

(duch – myšlení, vědomí, obecně netělesné vlastnosti člověka)

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

8 _____

9 _____

10 _____

11 _____

12 _____

13 _____

14 _____

15 _____

16 _____

17 _____

18 _____

19 _____

20 _____

21 _____

22 _____

23 _____

24 _____

25 _____